ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ ത്രിഷഷ്ടിതമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ ത്രിഷഷ്ടിതമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
അപശ്യതാം ചാനിരുദ്ധം തദ്ബന്ധൂനാം ച ഭാരത ।
ചത്വാരോ വാർഷികാ മാസാ വ്യതീയുരനുശോചതാം ॥ **1** ॥

നാരദാത്തദുപാകർണ്യ വാർതാം ബദ്ധസ്യ കർമ ച ।
പ്രയയുഃ ശോണിതപുരം വൃഷ്ണയഃ കൃഷ്ണദേവതാഃ ॥ **2** ॥

പ്രദ്യുമ്നോ യുയുധാനശ്ച ഗദഃ സാംബോഽഥ സാരണഃ ।
നന്ദോപനന്ദഭദ്രാദ്യാ രാമകൃഷ്ണാനുവർതിനഃ ॥ **3** ॥

അക്ഷൗഹിണീഭിർദ്വാദശഭിഃ സമേതാഃ സർവതോദിശം ।
രുരുധുർബാണനഗരം സമന്താത് സാത്വതർഷഭാഃ ॥ **4** ॥

ഭജ്യമാനപുരോദ്യാന -
പ്രാകാരാട്ടാലഗോപുരം ।
പ്രേക്ഷമാണോ രുഷാവിഷ്ട -
സ്തുൽയസൈന്യോഽഭിനിർയയൗ ॥ **5** ॥

ബാണാർഥേ ഭഗവാൻ രുദ്രഃ സസുതൈഃ പ്രമഥൈർവൃതഃ ।
ആരുഹ്യ നന്ദിവൃഷഭം യുയുധേ രാമകൃഷ്ണയോഃ ॥ **6** ॥

ആസീത് സുതുമുലം യുദ്ധമദ്ഭുതം രോമഹർഷണം।
കൃഷ്ണശങ്കരയോ രാജൻ പ്രദ്യുമ്നഗുഹയോരപി ॥ **7** ॥

കുംഭാണ്ഡകൂപകർണാഭ്യാം ബലേന സഹ സംയുഗഃ।
സാംബസ്യ ബാണപുത്രേണ ബാണേന സഹ സാത്യകേഃ ॥ **8** ॥

ബ്രഹ്മാദയഃ സുരാധീശാ മുനയഃ സിദ്ധചാരണാഃ।
ഗന്ധർവാപ്സരസോ യക്ഷാ വിമാനൈർദ്രഷ്ടുമാഗമൻ ॥ **9** ॥

ശങ്കരാനുചരാംഛൗരിർഭൂതപ്രമഥഗുഹ്യകാൻ।
ഡാകിനീർയാതുധാനാംശ്ച വേതാലാൻ സവിനായകാൻ ॥ **10** ॥

പ്രേതമാതൃപിശാചാംശ്ച
കൂഷ്മാണ്ഡാൻ ബ്രഹ്മരാക്ഷസാൻ।
ദ്രാവയാമാസ തീക്ഷ്ണാഗ്രൈഃ
ശരൈഃ ശാർംഗധനുശ്ച്യുതൈഃ ॥ **11** ॥

പൃഥഗ്വിധാനി പ്രായുങ്ക്ത പിനാക്യസ്ത്രാണി ശാർംഗിണേ।
പ്രത്യസ്ത്രൈഃ ശമയാമാസ ശാർംഗപാണിരവിസ്മിതഃ ॥ **12** ॥

ബ്രഹ്മാസ്ത്രസ്യ ച ബ്രഹ്മാസ്ത്രം വായവ്യസ്യ ച പാർവതം।
ആഗ്നേയസ്യ ച പാർജന്യം നൈജം പാശുപതസ്യ ച ॥ **13** ॥

മോഹയിത്വാ തു ഗിരിശം ജൃംഭണാസ്ത്രേണ ജൃംഭിതം।
ബാണസ്യ പൃതനാം ശൗരിർജഘാനാസിഗദേഷുഭിഃ ॥ **14** ॥

സ്കന്ദഃ പ്രദ്യുമ്നബാണൗഘൈരർദ്യമാനഃ സമന്തതഃ।
അസൃഗ് വിമുഞ്ചൻ ഗാത്രേഭ്യഃ ശിഖിനാപാക്രമദ് രണാത് ॥ **15** ॥

കുംഭാണ്ഡഃ കൂപകർണശ്ച പേതതുർമുസലാർദിതൗ।
ദുദ്രുവുസ്തദനീകാനി ഹതനാഥാനി സർവതഃ ॥ **16** ॥

വിശീർയമാണം സ്വബലം ദൃഷ്ട്വാ ബാണോഽത്യമർഷണഃ।
കൃഷ്ണമഭ്യദ്രവത് സംഖ്യേ രഥീ ഹിത്വൈവ സാത്യകിം ॥ **17** ॥

ധനൂംഷ്യാകൃഷ്യ യുഗപദ് ബാണഃ പഞ്ചശതാനി വൈ।
ഏകൈകസ്മിംഛരൗ ദ്വൗ ദ്വൗ സന്ദധേ രണദുർമദഃ ॥ **18** ॥

താനി ചിച്ഛേദ ഭഗവാൻ ധനൂംഷി യുഗപദ്ധരിഃ।
സാരഥിം രഥമശ്വാംശ്ച ഹത്വാ ശംഖമപൂരയത് ॥ **19** ॥

തൻമാതാ കോടരാ നാമ നഗ്നാ മുക്തശിരോരുഹാ।
പുരോഽവതസ്ഥേ കൃഷ്ണസ്യ പുത്രപ്രാണരിരക്ഷയാ ॥ **20** ॥

തതസ്തിർയങ്മുഖോ നഗ്നാമനിരീക്ഷൻ ഗദാഗ്രജഃ।
ബാണശ്ച താവദ് വിരഥശ്ഛിന്നധൻവാവിശത് പുരം ॥ **21** ॥

വിദ്രാവിതേ ഭൂതഗണേ ജ്വരസ്തു ത്രിശിരാസ്ത്രിപാത്।
അഭ്യധാവത ദാശാർഹം ദഹന്നിവ ദിശോ ദശ ॥ **22** ॥

അഥ നാരായണോ ദേവസ്തം ദൃഷ്ട്വാ വ്യസൃജജ്ജ്വരം।
മാഹേശ്വരോ വൈഷ്ണവശ്ച യുയുധാതേ ജ്വരാവുഭൗ ॥ **23** ॥

മാഹേശ്വരഃ സമാക്രന്ദൻ വൈഷ്ണവേന ബലാർദിതഃ।
അലബ്ധ്വാഭയമൻയത്ര ഭീതോ മാഹേശ്വരോ ജ്വരഃ।
ശരണാർഥീ ഹൃഷീകേശം തുഷ്ടാവ പ്രയതാഞ്ജലിഃ ॥ **24** ॥

ജ്വര ഉവാച
നമാമി ത്വാനന്തശക്തിം പരേശം
സർവാത്മാനം കേവലം ജ്ഞപ്തിമാത്രം।
വിശ്വോത്പത്തിസ്ഥാനസംരോധഹേതും
യത്തദ് ബ്രഹ്മ ബ്രഹ്മലിംഗം പ്രശാന്തം ॥ **25** ॥

കാലോ ദൈവം കർമ ജീവഃ സ്വഭാവോ
ദ്രവ്യം ക്ഷേത്രം പ്രാണ ആത്മാ വികാരഃ।
തത്സംഘാതോ ബീജരോഹപ്രവാഹ -
സ്ത്വന്മായൈഷാ തന്നിഷേധം പ്രപദ്യേ ॥ **26** ॥

നാനാഭാവൈർലീലയൈവോപപന്നൈ -
ർദേവാൻ സാധൂൻ ലോകസേതൂൻ ബിഭർഷി।
ഹംസ്യുൻമാർഗാൻ ഹിംസയാ വർതമാനാൻ
ജൻമൈതത്തേ ഭാരഹാരായ ഭൂമേഃ ॥ **27** ॥

തപ്തോഽഹം തേ തേജസാ ദുഃസഹേന
ശാന്തോഗ്രേണാത്യുൽബണേന ജ്വരേണ।
താവത്താപോ ദേഹിനാം തേഽംഘ്രിമൂലം
നോ സേവേരൻ യാവദാശാനുബദ്ധാഃ ॥ **28** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
ത്രിശിരസ്തേ പ്രസന്നോഽസ്മി വ്യേതു തേ മജ്ജ്വരാദ് ഭയം।
യോ നൗ സ്മരതി സംവാദം തസ്യ ത്വന്ന ഭവേദ് ഭയം ॥ **29** ॥

ഇത്യുക്തോഽച്യുതമാനമ്യ ഗതോ മാഹേശ്വരോ ജ്വരഃ।
ബാണസ്തു രഥമാരൂഢഃ പ്രാഗാദ്യോത്സ്യഞ്ജനാർദനം ॥ **30** ॥

തതോ ബാഹുസഹസ്രേണ നാനായുധധരോഽസുരഃ।
മുമോച പരമക്രുദ്ധോ ബാണാംശ്ചക്രായുധേ നൃപ ॥ **31** ॥

തസ്യാസ്യതോഽസ്ത്രാൺയസകൃച്ചക്രേണ ക്ഷുരനേമിനാ।
ചിച്ഛേദ ഭഗവാൻ ബാഹൂൻ ശാഖാ ഇവ വനസ്പതേഃ ॥ **32** ॥

ബാഹുഷുച്ഛിദ്യമാനേഷു ബാണസ്യ ഭഗവാൻ ഭവഃ।
ഭക്തമാനുകമ്പ്യുപവ്രജ്യ ചക്രായുധമഭാഷത ॥ **33** ॥

ശ്രീരുദ്ര ഉവാച
ത്വം ഹി ബ്രഹ്മ പരം ജ്യോതിർഗൂഢം ബ്രഹ്മണി വാങ്മയേ।
യം പശ്യന്ത്യമലാത്മാന ആകാശമിവ കേവലം ॥ **34** ॥

നാഭിർനഭോഽഗ്നിർമുഖമംബു രേതോ
ദ്യൗഃ ശീർഷമാശാ ശ്രുതിരംഘ്രിരുർവീ।
ചന്ദ്രോ മനോ യസ്യ ദൃഗർക ആത്മാ
അഹം സമുദ്രോ ജഠരം ഭുജേന്ദ്രഃ ॥ **35** ॥

രോമാണി യസ്യൗഷധയോഽംബുവാഹാഃ
കേശാ വിരിഞ്ചോ ധിഷണാ വിസർഗഃ।
പ്രജാപതിർഹൃദയം യസ്യ ധർമഃ
സ വൈ ഭവാൻ പുരുഷോ ലോകകൽപഃ ॥ **36** ॥

തവാവതാരോഽയമകുംഠധാമൻ
ധർമസ്യ ഗുപ്ത്യൈ ജഗതോ ഭവായ।
വയം ച സർവേ ഭവതാനുഭാവിതാ
വിഭാവയാമോ ഭുവനാനി സപ്ത ॥ **37** ॥

ത്വമേക ആദ്യഃ പുരുഷോഽദ്വിതീയ -
സ്തുര്യഃ സ്വദൃഗ്ഹേതുരഹേതുരീശഃ।
പ്രതീയസേഽഥാപി യഥാവികാരം
സ്വമായയാ സർവഗുണപ്രസിദ്ധ്യൈ ॥ **38** ॥

യഥൈവ സൂര്യഃ പിഹിതശ്ഛായയാ സ്വയാ
ഛായാം ച രൂപാണി ച സഞ്ചകാസ്തി।
ഏവം ഗുണേനാപിഹിതോ ഗുണാംസ്ത്വ -
മാത്മപ്രദീപോ ഗുണിനശ്ച ഭൂമൻ ॥ **39** ॥

യൻമായാമോഹിതധിയഃ പുത്രദാരഗൃഹാദിഷു।
ഉൻമജ്ജന്തി നിമജ്ജന്തി പ്രസക്തൗ വൃജിനാർണവേ ॥ **40** ॥

ദേവദത്തമിമം ലബ്ധ്വാ നൃലോകമജിതേന്ദ്രിയഃ।
യോ നാദ്രിയേത ത്വത്പാദൗ സ ശോച്യോ ഹ്യാത്മവഞ്ചകഃ ॥ **41** ॥

യസ്ത്വാം വിസൃജതേ മർത്യ ആത്മാനം പ്രിയമീശ്വരം।
വിപർയയേന്ദ്രിയാർഥാർഥം വിഷമത്ത്യമൃതം ത്യജൻ ॥ **42** ॥

അഹം ബ്രഹ്മാഥ വിബുധാ മുനയശ്ചാമലാശയാഃ।
സർവാത്മനാ പ്രപന്നാസ്ത്വാമാത്മാനം പ്രേഷ്ഠമീശ്വരം ॥ **43** ॥

തം ത്വാ ജഗത്സ്ഥിത്യുദയാന്തഹേതും
സമം പ്രശാന്തം സുഹൃദാത്മദൈവം।
അനൻയമേകം ജഗദാത്മകേതം
ഭവാപവർഗായ ഭജാമ ദേവം ॥ **44** ॥

അയം മമേഷ്ടോ ദയിതോഽനുവർതീ
മയാഭയം ദത്തമമുഷ്യ ദേവ।
സമ്പാദ്യതാം തദ് ഭവതഃ പ്രസാദോ
യഥാ ഹി തേ ദൈത്യപതൗ പ്രസാദഃ ॥ **45** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
യദാത്ഥ ഭഗവംസ്ത്വം നഃ കരവാമ പ്രിയം തവ।
ഭവതോ യദ് വ്യവസിതം തൻമേ സാധ്വനുമോദിതം ॥ **46** ॥

അവധ്യോഽയം മമാപ്യേഷ വൈരോചനിസുതോഽസുരഃ।
പ്രഹ്ലാദായ വരോ ദത്തോ ന വധ്യോ മേ തവാൻവയഃ ॥ **47** ॥

ദർപോപശമനായാസ്യ പ്രവൃക്ണാ ബാഹവോ മയാ।
സൂദിതം ച ബലം ഭൂരി യച്ച ഭാരായിതം ഭുവഃ ॥ **48** ॥

ചത്വാരോഽസ്യ ഭുജാഃ ശിഷ്ടാ ഭവിഷ്യന്ത്യജരാമരാഃ।
പാർഷദമുഖ്യോ ഭവതോ നകുതശ്ചിദ്ഭയോഽസുരഃ ॥ **49** ॥

ഇതി ലബ്ധ്വാഭയം കൃഷ്ണം പ്രണമ്യ ശിരസാസുരഃ।
പ്രാദ്യുമ്നിം രഥമാരോപ്യ സവധ്വാ സമുപാനയത് ॥ **50** ॥

അക്ഷൗഹിണ്യാ പരിവൃതം സുവാസഃസമലങ്കൃതം।
സപത്നീകം പുരസ്കൃത്യ യയൗ രുദ്രാനുമോദിതഃ ॥ **51** ॥

സ്വരാജധാനീം സമലങ്കൃതാം ധ്വജൈഃ
സതോരണൈരുക്ഷിതമാർഗചത്വരാം।
വിവേശ ശംഖാനകദുന്ദുഭിസ്വനൈ -
രഭ്യുദ്യതഃ പൗരസുഹൃദ്ദ്വിജാതിഭിഃ ॥ **52** ॥

യ ഏവം കൃഷ്ണവിജയം ശങ്കരേണ ച സംയുഗം।
സംസ്മരേത് പ്രാതരുത്ഥായ ന തസ്യ സ്യാത് പരാജയഃ ॥ **53** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം ദശമസ്കന്ധേ ഉത്തരാർധേ
അനിരുദ്ധാനയനം നാമ ത്രിഷഷ്ടിതമോഽധ്യായഃ ॥